

S. J. Agnon
A titkos barlang

Volt egyszer egy öreg, aki nagyon gyakran sóhajtott. Elment az orvoshoz. Az orvos ráparancsolta, hogy kecsketejet igyon. Kiment a vásárra, vett egy kecskét, és behajtotta az ólba. Néhány nap múlva a kecske eltűnt. Keresték mindenfelé, és nem találták. Sem az udvaron, sem a kertben. Utánanézték a besz-hamidras tetején, átkutatták a folyó partját, a hegyet és az erdőt, de nem akadtak a nyomára. Napok múlva visszatért a kecske, és az emlői duzzadtak a tejtől, s a tej íze olyan volt, mint az édeni gyümölcsök zamatja. De ez nemcsak egyszer történt, hanem sokszor megisméltődött, és amikor a kecske visszatért, mindig csodás ízű, méz-édes tejet adott.

Egyszer azt mondta az öreg a fiának:

– Fiam, szeretném tudni, hogy hol kószál a mi kecskénk, és honnan hozza ezt a tejet, ami olyan jólesik nekem, és friss erőt önt kivénhedt csontjaimba.

Azt mondta erre a fiú:

– Apám, ezt könnyen megtudhatjuk.

Azt kérdezte az öreg:

– Hogyan?

Ment a fiú, és egy zsineget kötött a kecske farkához. Az öreg csodálkozott.

– Mit csinálsz fiam?

– Zsineget kötök a farkához, és ha észreveszem,

hogy menni akar, megfogom a zsineg végét és utána megyek – felelte a fiú.

Az öreg helyeslőleg bólintott:

– Okos vagy, fiam, és örömet szerzel az apádnak.

Úgy történt tehát, hogy a fiú egy zsineget kötött a kecske farkához, és állandóan szemmel tartotta. Amikor látta, hogy indulni készül, megfogta a zsineget, és lépésről lépésre követte. Eljutottak egy barlanghoz.

A kecske bebújt a barlangba, és a fiú utána. Így barangoltak órák hosszat, vagy talán napokon át, mert az út érdekessége miatt nem is vette észre, hogy mennyi idő telt el. Egyszer csak megrázta a kecske a farkát,

bégetett egy nagyot, és a barlang végénél voltak.

Amint kiléptek a barlangból, csodaszép vidék tárult a fiú elé. Magas hegyek dús gyümölcsfákkal, a hegyekből kristályvizű források törtek elő, s a szelek különböző édes illatokat hordtak széjjel a levegőben. A kecske felmászott egy fára, belekapaszkodott az ágakba, és mézzel teli szentjánoskenyér hullott a földre. Ebből evett, és ha megszomjazott, tiszta forrásvizet ivott utána.

A fiú nem tudott hova lenni a meglepetéstől, és a járókelőkhöz fordult felvilágosításért:

– Mondjátok meg, jó emberek, hol vagyok most, és hogy hívják ezt a helyet?

Azt mondták neki:

– Erec Jisraelben vagy, Cefasz város közelében.

Amint ezt meghallotta, ujjongással telt a lelke. Feltekintett az égre, és úgy hálálkodott:

– Áldva legyen az Ő szent neve, aki elvezetett Erec Jisraelbe.

Megcsókolta a földet, és leült egy fa alá. Gondolta magában: amíg a nap leszáll, itt ülök a hegyen a fa alatt, aztán visszamegyek a szülőimhez, és elhozom őket is Erec Jisraelbe.

De ez a nap pénteki nap volt, és amíg ő minderről megfélekedve gyönyörködött Erec Jisrael szépségében, és magába szívta a balzsamos levegőt, hirtelen hangokat hallott:

– Menjünk, fogadjuk a Szombat-királynőt!

És látott embereket, akik, mint az angyalok, tiszta fehérbe voltak öltözve, mirtuszágakkal a kezükben, s az összes házakban kigyúlt egyszerre a péntek esti gyertyafény. Megértette, hogy közeledik a szombat, és már nincs ideje hazatérni. Letört egy nádszálat, belemártotta egy gubacsba, amiből tintát készítenek a széfer-tórák írásához, és egy szellet papírra levelet írt az apjának:

„A messzi távból üdvözöllek, és tudatlak, hogy békésen eljutottam Erec Jisraelbe, és most itt vagyok Cefasz szent városa közelében. Ne kérdezd, hogy miképp kerültem ide, csak fogd meg a zsinet, ami a kecske farkához van kötve, és kövesd a kecskét, s akkor biztosan eljutsz Erec Jisraelbe.”

Összegöngyölte a papírt, s a kecske fülébe helyezte: Azt gondolta magában:

– Ha a kecske hazaér, apám megsimogatja a fejét, mire ő megrázza a fülét, és leesik a levél a földre. Apám felveszi, elolvassa, megfogja a zsinetet, és eljön ide Erec Jisraelbe.

A kecske visszatért az öreghez, de a füleit nem

rázta meg, és a levél nem esett le a földre. Amint az öreg látta, hogy a kecske fia nélkül jött haza, fájdalomában ütni kezdte a fejét, tépte a haját, és keservesen sírt, zokogott:

– Fiam, fiam, hova lettél? Oh fiam, bár én haltam volna meg helyetted!

Így jajveszékelt, és gyászolta a fiát, mert biztosra vette, hogy vadállatok tépték széjjel. Hosszú időig gyászolt, és nem akart vigasztalódni. Ha vigasztalták, mindig azt mondta:

– Ne vigasztaljatok, engem is sírba visz a fiam halála.

S amikor maga előtt látta a kecskét, az még fokozta fájdalmát, és keserűen mondta:

– Jaj annak az apának, aki a halálba kergette a fiát, és jaj annak a kecskének, amely a pusztulásba vitte őt.

És nem tudott addig megnyugodni, amíg le nem vágatta.

Jött a sóhet, és levágta a kecskét. Lenyúzta a bőrét, és ekkor kihullt füléből a levél. Az öreg felemelte, s meglepetten felkiáltott: a fiam írása! Elolvasta a tartalmát, és most még megkétszereződött a fájdalma:

– Jaj annak, aki a saját kezével tönkreteszi a boldogságát, és jaj annak, aki rosszal fizet a jótért.

Most a kecskét gyászolta, és nem bírt vigasztalódni. Fájdalommal mondta:

– Jaj nekem, egy ugrással eljuthattam volna Erec Jisraelbe, és most egész életemen át itt fogok vergődni az idegen Galutban.

Azóta eltűnt a barlang bejárata, és nem vezet rövid út Erec Jisraelbe. És mi történt a fiúval? Ha még nem halt meg, boldogan él az örök béke és nyugalom szent országában.

